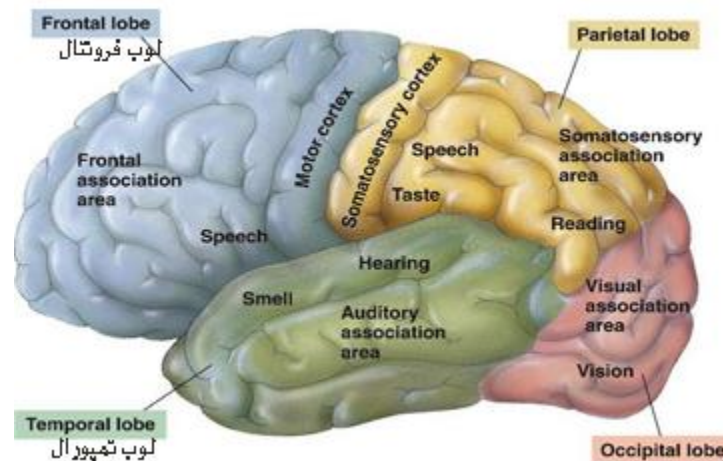

مهندس مهدی صمدانی :نویسنده

انواع دمانس

در این مقاله، شرح مختصری از شایع ترین انواع دمانس را مطالعه می کنید. برای توضیح بیشتر و همچنین آشنایی با انواع دیگر دمانس، به لینک های پا نوشت مراجعه نمایید.

1- بیماری آلزایمر^(۱)

Alzheimer's Type Disease, AD

الف - اطلاعات کلی بیماری آلزایمر

بیشتر بیماران دمانس، به بیماری آلزایمر دچارند. براساس آمار انجمن آلزایمر آمریکا، بین ۶۰ تا ۸۰ درصد موارد بیماری دمانس، از این نوع است. تعداد بیماران آلزایمر تنها در آمریکا به بیش از ۵ میلیون نفر میرسد. هزینه های سنگین مراقبت

از این بیماران، با توجه به بالا رفتن میانگین سن، رو به افزایش است. در نتیجه، اکثر بودجه تحقیقات بیماری های دمانس، در راه پیدا کردن دارو و مداوای بیماری آلزایمر صرف میشود. برای مطالعه بیشتر آمار بیماری آلزایمر در سال ۲۰۱۵، به مقاله آخرین آمار آلزایمر آمریکا مراجعه نمایید.

ب - علائم بیماری آلزایمر

بیماری آلزایمر معمولاً بیماری سالمندان تلقی میشود ولی نوع زود رس آن در سنین نزدیک ۶۰ سالگی نیز مشاهده می شود. از علائم بارز بیماری آلزایمر، مشکلات مربوط به حافظه کوتاه مدت بیمار است. بیمار در به یاد آوردن مکالمات، اسامی افراد، و وقایع اخیر دچار مشکل می شود. بی تفاوتی بیمار نسبت به افراد خانواده و افسردگی از علائم دیگر این بیماری است. با گذشت زمان، علائم دیگری از جمله ضعف در مکالمات، ناتوانی در تصمیم گیری های درست، عدم درک موقعیت زمانی و مکانی، سردرگمی، رفتار غیر معمول و در نهایت مشکلات صحبت کردن، بلعیدن غذا و نوشیدن مایعات، و راه رفتن، در بیمار بروز می کند.

2- دمانس عروقی

Vascular Dementia

الف - اطلاعات کلی دمانس عروقی

- دومین نوع شایع دمانس پس از آلزایمر، دمانس عروقی است که حدود ۱۰ درصد کل بیماران دمانس را شامل می شود و تعداد مبتلایان به آن در آمریکا بالغ بر ۱۰۴ میلیون نفر می شود. این نوع دمانس در اثر مسدود شدن یا پارگی عروق مغزی و نرسیدن اکسیژن و غذا به سلول های عصبی مغز و از بین رفتن آنها به وجود می آید.
- در این نوع دمانس علائم بیماری ممکن است به صورت پلکانی و هر علامت به صورت ناگهانی پدیدار گردد. برای مثال بیمار ممکن است بعد از یک سکته مغزی نتواند به سطح قبلی عملکرد ذهنی خود باز گردد و در صورت سکته مغزی مجدد، عملکرد بیمار در زمینه تازه ای افت کند.
- سکته های مغزی همیشه با علائم پر سر و صدا مانند فلج ناگهانی بروز نمی کنند. سکته های کوچک و متعدد ممکن است آنقدر بدون علامت باشند که برای بیمار و همراهانش علامت آشکاری ایجاد نکنند.
- بیشتر بیماران مبتلا به دمانس عروقی، به بیماری ها و عوارض دیگر از جمله دیابت، فشار خون، و میزان بالای کلسترول نیز دچارند و بسیاری از آنها، دخانیات مصرف می کنند.

ب - علائم دمانس عروقی

این نوع دمانس در سنین سالمندی بیشتر شایع است ولی موارد زیر ۶۰ سالگی نیز وجود دارد. بروز اختلال و عوارض در این بیماران متفاوت است. اختلال در قضاوت و توان تصمیم گیری در برنامه ریزی های معمول روزانه، ممکن است در کنار عوارض فیزیکی مانند اختلال در راه رفتن، فلج شدن یا بی حسی یک طرف صورت یا یک نیمه از بدن بیمار بروز کند. محل ایجاد صدمات عروقی، شدت به وجود آمدن آنها، و تعداد سکته ها، مستقیماً بر میزان توان فکری و فیزیکی بیمار تأثیرگذار است.

Lewy Bodies Dementia, DLB

الف - اطلاعات کلی دمانس لوی بادی

بنا بر آمار وبسایت سازمان لوی بادی آمریکا، این نوع بیماری حدود ۱۰ درصد کل بیماران دمانس را شامل می شود و تعداد مبتلایان به آن در آمریکا بالغ بر ۱۰۴ میلیون نفر می شود و از نظر این سازمان، دومین نوع دمانس شایع در آمریکاست. آمار مبتلایان به دمانس لوی بادی و دمانس عروقی مغز، بسیار به هم نزدیک است و به همین دلیل در مورد دومین یا سومین نوع شایع دمانس در آمریکا، وحدت نظر وجود ندارد .

ب - علائم دمانس لوی بادی

این نوع دمانس در سنین سالمندی بیشتر شایع است ولی موارد زیر ۶۰ سالگی نیز وجود دارد. اکثر این بیماران با مشکلات حافظه و تفکر که در آلزایمر هم وجود دارد رو برو هستند. با گذشت زمان عوارض فیزیکی و تغییرات رفتاری در آنها بروز می کند. دمانس لوی بادی با چهار خصوصیت اصلی بالینی شناخته میشود:

- اولین خصوصیت اینکه تغییرات سطح هوشیاری و ذهنی بیمار در طول روز و یا هفته متغیرند. به طوری که بیمار در برخی زمان ها کاملا طبیعی و در برخی دیگر کاملا دچار اختلال ذهنی است.
- دومین خصوصیت این نوع دمانس، وجود توهمات بینایی به صورت دیدن اشخاص و حیوانات است. بیمار ممکن است در عالم توهم، نزدیکانی را که سال ها قبل فوت کرده اند و اشیاء و حیواناتی را به وضوح ببیند و حتی با آنها صحبت کند.
- سومین خصوصیت دمانس لوی بادی وجود علائمی شبیه به بیماری پارکینسون در این بیماران است. به همین دلیل ممکن است برای آنها، به اشتباه تشخیص بیماری پارکینسون داده شود.
- چهارمین خصوصیت این بیماران، حساسیت زیاد آنها به برخی از داروها خصوصا داروهای ضد روان پریشی است. این بیماران با دوز های خیلی کم این دارو ها ممکن است عوارضی را نشان دهند که معمولا در بقیه بیماران در دوزهای بالا دیده میشود.

ج - شباهت های دمانس لوی بادی با بیماری پارکینسون

آسیب شناسی و پروتینی که در دمانس لوی بادی باعث از دست رفتن سلول های مغزی میشود، در بیماری پارکینسون هم دیده میشود. بیماران مبتلا به بیماری پارکینسون در اواخر دوران بیماری خود ممکن است دچار دمانس شوند که بسیار شبیه به دمانس لوی بادی است. در بیماران مبتلا به دمانس لوی بادی، بر خلاف بیماری پارکینسون، علائم ذهنی قبل از شروع اختلالات حرکتی بروز می کند.

Fronto-Temporal Dementia, FTD

الف - اطلاعات کلی دمانس فرونتو تمپورال

مغز انسان، مانند کره جغرافیا، مناطق مختلفی مانند قاره ها، ولی به هم پیوسته، به نام لوب های مغزی دارد. در قسمت های قدامی و طرفی، دو لوب اصلی وجود دارند که به آنها به ترتیب لوب های فرونتال و تمپورال می گویند. لوب های فرونتال مرکز توجه، برنامه ریزی، قضاوت و هر آنچیزی است که ما را به عنوان انسان متمدن از پیشینیانمان جدا میکند. کار اصلی لوب های تمپورال، کمک به ذخیره سازی حافظه و همچنین حفظ گنجینه لغات ماست.

- از بین رفتن سلول های عصبی در دمانس فرونتو تمپورال، در این دو قسمت اصلی مغز شروع می شود و با پیشرفت بیماری، به سایر قسمت ها گسترش می یابد.
- دمانس فرونتو تمپورال معمولاً در سنین ۵۰ و ۶۰ سالگی بروز می کند ولی بیمارانی در سنین ۲۱ سالگی و ۸۰ سالگی نیز مشاهده شده اند.
- حدود ۶۰ درصد بیماران این نوع دمانس، در ۴۵ تا ۶۴ سالگی، که سنین فعالیت حرفه ای، کسب درآمد، و پشتیبانی از همسر و فرزندان است، به آن دچار می شوند. در نتیجه، بار مالی بروز این نوع دمانس بر خانواده ها، از سایر موارد دمانس سنگین تر است.
- تغییرات رفتاری و تکلمی در این گروه بیماری می تواند به حدی شدید باشد که بار مراقبت سنگین تری از بیماری آلزایمر را بر مراقبینش تحمیل کند
- دمانس فرونتو تمپورال خود به گروهی چند از بیماری های دمانس تقسیم می شود. دو شاخه مهم آن، یکی نوع تغییرات رفتاری است که در آن بیمار به کارها و رفتاری که کاملاً با شخصیت و رفتار گذشته او متباین است اقدام می کند. و در نوع تکلمی آن، آثار مشکلات تکلم و لغت یابی، و مسایل مربوط به پی گیری مطالب گفتاری از علائم اولیه شروع بیماری است.

ب - علائم دمانس فرونتو تمپورال

این نوع دمانس، هم در سنین جوانی و هم در سنین سالمندی دیده می شود. تعداد مبتلایان به دمانس فرونتو تمپورال در آمریکا حدود ۴۰۰ هزار نفر تخمین زده می شود ولی با توجه به شناخت بهتر این نوع دمانس در سالهای اخیر و شاخه های متعدد آن، احتمال بالا رفتن این تخمین وجود دارد.

- قسمت های فرونتال و تمپورال مغز، همانطور که گفته شد، وظیفه کنترل شخصیت، رفتار، تصمیم گیری، و تکلم انسان را به عهده دارند.
- دو تفاوت مهم بین دمانس فرونتو تمپورال با سایر انواع دمانس وجود دارد. اول اینکه بروز تغییرات رفتاری، مشکلات برنامه ریزی، و تکلم بیمار مبتلا به دمانس فرونتو تمپورال، به کندی اتفاق می افتد. دوم اینکه در ابتدا، تغییرات معمولاً بدون وجود اختلال در حافظه اخیر بیمار ظاهر می شوند.
- با گذشت زمان، بیمار توان برنامه ریزی و سازمان دهی امور روزمره را از دست می دهد، به رفتار نامعقول در محل کار و خانواده دچار میگردد، نسبت به نظافت شخصی بی تفاوت میشود، و به مراقب خود وابستگی شدید پیدا میکند. بی علاقه شدن و بی تفاوتی نسبت به خانواده، رفتار تکراری و وسواس گونه، پر خوری بویژه علاقه وافر به شیرینی، از دست رفتن کامل منطق، و پر خاشگری و خشونت، از عوارض دیگر این بیماری است.
- از آنجا که این بیماری در سنین نسبتاً جوان تری بروز می کند، پر خاشگری و خشونت بیمار می تواند برای مراقب و اطرافیان خطرناک باشد.

- از دست رفتن منطق در بسیاری موارد باعث از دست دادن سرمایه و پس اندازهای خانواده می شود. بر اثر افت توان برنامه ریزی و منطق و همچنین تغییرات رفتاری، اکثر این بیماران کار خود را از دست می دهند و خانه نشین می شوند.

دمانس مختلط

Mixed Dementia

حدود ده درصد مبتلایان به بیماری دمانس به بیش از یک نوع دمانس دچار می شوند که به آن دمانس مختلط می گویند. شایع ترین دمانس مختلط، حضور همزمان آلزایمر و دمانس عروقی در فرد بیمار است.

دمانس پیشرونده سریع

Rapid Progressive Dementia

بیشتر موارد دمانس که در این مقاله ذکر شده اند، سیری کند و چندین ساله دارند. ولی عوامل بیماری زایی وجود دارد که می تواند بیمار را با تابلوی دمانس، در عرض چند ماه کاملاً ناتوان کند.

لیست این بیماری ها بسیار گسترده و شامل عوامل عفونی مانند جنون گاوی و HIV ، عوامل متابولیک مانند کم کاری تیروئید، و یا کمبود ویتامین ها و ریز مغزی ها می شود.

مطالب این مقاله جایگزین مشاوره شخصی و خصوصی خواننده با اشخاص ذیصلاح و متخصص در رشته حرفه ای ایشان از جمله پزشکان، روانشناسان، حقوقدانان، و سایر حرف مربوطه نیست. توصیه میشود همواره، برای هر مورد بخصوص که با آن روبرو هستید، با متخصص مربوطه مشورت نمایید.

پا نوشت

1. «آلزایمر» شکل نوشتن رایج این بیماری در زبان فارسی است. تلفظ درست نام این بیماری آلزهایمر است که مترادف نام پزشک آلمانی تبار کاشف این بیماری به نام **Alois Alzheimer** در سال ۱۹۰۱ میلادی می باشد. در بعضی نوشته ها، شما با شکل نوشتاری آلزهایمر برخورد میکنید.
-

بیماری الزایمر

Alzheimer's Disease, AD

<https://www.nia.nih.gov/alzheimers/publication/alzheimers-disease-fact-sheet>

http://www.alz.org/alzheimers_disease_what_is_alzheimers.asp

https://en.wikipedia.org/wiki/Alzheimer%27s_disease

دمانس عروقی

Vascular Dementia

<https://fightdementia.org.au/about-dementia/types-of-dementia/vascular-dementia>

<https://www.alz.org/dementia/vascular-dementia-symptoms.asp>

دمانس لوی بادی

Lewy Bodies Dementia, LBD

<http://www.alz.org/dementia/dementia-with-lewy-bodies-symptoms.asp>

<http://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/lewy-body-dementia/basics/symptoms/CON-20025038>

https://www.lbda.org/sites/default/files/78303_lbda_web-view_1024x768.pdf

<http://www.alzheimersweekly.com/2014/07/lewy-body-rollercoaster.html>

دمانس فرونتو تمپورال

Fronto-Temporal Dementia, FTD

<http://www.alz.org/dementia/fronto-temporal-dementia-ftd-symptoms.asp>

https://en.wikipedia.org/wiki/Frontotemporal_dementia

<http://www.theaftd.org/understandingftd/ftd-overview>

<https://www.caregiver.org/frontotemporal-dementia>

بیماری پارکینسون

Parkinson's Disease

https://en.wikipedia.org/wiki/Parkinson%27s_disease

<http://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/parkinsons-disease/basics/definition/CON-20028488>

<http://www.parkinsons.org.uk/>

جنون گاوی

http://www.ninds.nih.gov/disorders/cjd/detail_cjd.htm

جمع شدن مایع داخل مغز

http://www.ninds.nih.gov/disorders/normal_pressure_hydrocephalus/normal_pressure_hydrocephalus.htm

بیماری هانتینگتون

<http://www.ninds.nih.gov/disorders/huntington/huntington.htm>

سندروم ورنیک-کرساکوف

<http://www.alz.org/dementia/wernicke-korsakoff-syndrome-symptoms.asp>

www.dardashna.ir